

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Sexta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

fit, secundum Gl. ver. cum possit. Si tamen Princeps ita declaret, etiam grauius iubenti obediri debet, arg. c. 3. d. 19. dummodo non sint impossibilia de iure, aut de facto.

Querit hic Gl. ver. redarguendus, Quisnam Superior punire debeat delegatum, si mandatum Apostolicum exequi nolit; Et respondet, quod delegans, ad quem ea causa pertinet. Eamque Gl. communiter receptam esse, ait Imola hic n. 40. Quamuis Abb. hic in fine velit, quod etiam ab immediato suo Ordinario, perinde ut alij criminosi puniri possit, eod quod mandatum Superioris sui exequi contempserit.

§. Sexta.

ID quoque quaesitum fuit ex Coelestino III. Si coram delegatis Iudicibus reus Aetori excommunicationem obijciat, ob quam in iudicio is stare impediatur, vtrum aetor nihilominus audiendus sit, quando reus quod obiecit, statim probare non vult, aut non potest. Ad hoc respondet, Si Reus objectionem, seu exceptionem illam Aetori de excommunicatione eius oppositam statim, vel intra terminum competentem (videlicet octo dies postea, cap. 1. de except. in 6.) non probauerit, Aetorem audiendum esse, Verum si ex confessione eiusdem Aetoris, aut alia legitime constiterit de excommunicatione illius post Apostolicum rescriptum incurfa, tum a Iudicibus delegatis absolui debet: quia Pontifex ipsis causam delegando etiam alia commississe censetur, quae accessoria sunt, & ad causae expeditionem necessaria. Sed excipitur primò: Nisi Aetor ob aliam causam, quae in iudicium non deuenit, excommunicatus fuerit, tum ad aetorem excommunicationis, Iudicem ordinarium, vel delegatum pro absolutione mittendus erit: qui si absoluere per malitiam recuset, tum delegati Iudices secundum formam Ecclesiae absolutionem conferant. Secundò: Nisi excommunicatio Sedi Apostolicae specialiter reseruata sit.

NOTANDVM I. Reus Aetorem repel-

lere potest obijciendo illi excommunicationem maiorem, propter quam in iudicio stare non possit: quandoquidem excommunicatio priuat hominem forensi seu iudiciali communicatione, ut dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. a. n. 14. Quare necesse est, ut Aetor excommunicatus, excipiente contra illum Reo, aut repellatur a Iudice, aut (si iudicet causam terminandam esse, v. g. ad mandatum Papae) absoluat ab eo, ad quem ut auctorem pertinet. Veruntamen, si absolutio (ut saepe fit) conferatur homini non absolute, sed tantum ad praesentem actum iudicalem exercendum, cuius alioquin incapax esset, illam Iudex delegatus semper conferre poterit, cum ea re excommunicatoris iurisdictioni nihil omnino praedicit, siquidem quoad alia omnia, adeoque absolute loquendo, hominis excommunicatio permanet, ut constat ex ijs, quae dixi lib. 1. tract. 5. p. 1. c. vlt. n. 8. & quaerit Abb. in c. veniens, 18. n. 18. de testib. Suarez de censur. disp. 7. sect. 8. num. 19. & 20.

NOTANDVM II. Tame si Iudex delegatus etiam quae accessoria causae sibi commissae sunt, expedire possit, iuxta c. praeterea, 5. hoc tit. duplex tamen est limitatio. Prima. Quod quae specialia sunt, seu specialem commissionem exigunt, ea expedire nequeat: Quamobrem, ut in hoc c. dicitur, Iudex delegatus aetorem absoluere non potest ab excommunicatione Papae reseruata. Quod intelligit hic not. 5. Si excommunicatio ob aliam causam, quae delegata non est, contracta fuerit.

Altera. Si quod expediri debet, ad causam delegatam proprie ac directe non spectat, sed ad alterius iurisdictionem, ac potestatem: tum is moneri prius debet, ut officium praestet: sin autem malitiose recuset, tum ob necessitatem ad ipsum delegatum potestas deuoluitur. Ut in casu huius Capituli: Si aetor causam delegato Papae prosecutionis dicatur excommunicationem Episcopalem incurrisse, ad Episcopum, tanquam auctorem & proprium Superiorem mittendus est, ut absoluat, praestita cautione, seu promissione parendi mandatis Ecclesiae. Quod si

Epi

Episcopus absoluere malitiosè recuset, tunc delegatus absoluere eum poterit.

Sed quid? si Episcopus ideo non absoluat hominem, quia dignus non est, videl in pertinacia persistens. Resp. Hoc casu neque delegatus absoluere potest absolute; sed vel repellere debet actorem, & Pontificem de statu causæ informare; vel, si necessitas postulet, vt causa v. g. matrimonialis terminetur, tum hominem absoluere potest ad reincidentiam, id est, tantum ad præsentem actum iudicalem exercendum, ita vt postea is in eandem excommunicationem reincident. Nam tali absolutione, seu potius habilitatione aut dispensatione nihil præiudicatur iurisdictioni excommunicatoris, cum quoad alia omnia, adeòque absolute, excommunicatio hominis permaneat, vti constat. Dixi autem, si necessitas id postulet: Sed, ordinariè loquendo, verum est, quod Decius hic docet not. 4. Licet testis ad reincidentiam absolui possit ab excommunicatione, in commodum partis; non tamen ipsum actorem in commodum proprium.

§. Si verò.

Si excommunicatore per malitiam denegante absolutionem, iudices delegati excommunicatum præstita cautione, quod mandatis Ecclesiæ parebit, absoluerint; tum ad eundem excommunicatorem (si Papa specialiter alijs nõ delegauerit) pertinebit causam illam finire, & iusta præcepta imponere, quibus absolutus obedire debet. Sin autem excommunicator malitiosè differat causam illam finire, tum ipsi delegati iurisdictionem in eadem illa causa exercere poterunt: eò quod accessorium ad principale trahatur.

Casus, & dubitatio hæc est: Papa cuidam Canonico causam aliquam delegavit: Sed Reus coram delegato excepit contra Actorem, quòd excommunicationem Episcopalem contraxisset. Iudex delegatus petijt ab Episcopo, vt exacta cautione parendi Ecclesiæ mandatis, absolueret Actorem. Illo pertinaciter abnuente, ipsemet delegatus ab-

solutionem contulit, cautionemque accepit. His positis, restat dubium; Vtrum Episcopus, qui excommunicat, an verò delegatus, cui cautio præstita est, ad satisfaciendum compellere possit; Respondet Pontifex, quòd excommunicator: Sin autem is noluerit, tum demum delegatus. Ratio est: Quia ad excommunicatorem per se spectat tota causa illa, ob quam excommunicatio lata est: At verò ad delegatum eadem spectat per accidens, seu ob incidenciam alterius sibi delegatæ causæ: Quod autem per se est, principalius est, quàm id, quod est, per accidens.

CAPITVLVM XXII.

Cùm causa.

PARAPHRASIS.

Innocent. III. controuersiam super decimis, quæ inter duos Archiepiscopos erat, tribus Iudicibus commisit. Vnus Archiepiscoporum ad citationem duorum Iudicum accessit, atque excipiendo proposuit, quòd iudicio illorum se submittere non cogatur; partim quia cùm causa tribus commissa esset, à duobus tantum, tertio inconsulto, neque vices suas committente, citatus fuerit: partim quia ante eorundem citationem, & literarum notitiam, nuntium ad Sedem Apostolicam propter eandem causam destinaret: quod ipsi suffragari debeat, iuxta Alex. III. constitutionem infrà de appellat. c. adhæc, 30. Sed Iudices exceptiones istas admittere nolentes, interlocutoriam sententiam protulerunt, quòd dictus Archiepiscopus coram ipsis respondere teneatur. Quamobrem is ad Sedem Apostolicam appellauit. Sed eo non obstante, Iudices processerunt, atque Actorem in possessionem decimarum introduxerunt. Hoc intellecto Papa alijs constitutis Iudicibus mandauit, si ita res se habeant, sicuti narratum fuit, vt decimas Archiepiscopo, (siue per potentiam laicalem, siue per dictos Iudices spoliatus fuerat) vnà cum fructibus

K k k k inde